

PROGRESUL

Abonamentul:

pe un an 8 cor., pe jumătate de an 4 cor.
Pentru România și străinătate anual 10 cor.

Foaie social-culturală.
Apare în fiecare Sâmbătă.

Redacția și administrația Nr. 817.
Telefon Nr. 36.

Înaintevedere.

În numele Stăpînului de sus, al iubirii de oameni și al științei biruitoare — închinăm acest mic stindard: propășirii culturale a fraților noștri din părțile Sud-Banatului.

L-am botezat „Progresul“, pentru că și din titlul foii să înțeleagă totnatul ce vrem.

Vrem să respirăm bezna, ce cutrupește înaintarea culturală. Prin povețe sincere vrem și noi la rîndul nostru să întărim în popor *adevărata religiozitate*. Vom țintui cu condeiul țelul și binefacerile învățaturii. Vom sprijini *școala și strădania învățătorilor noștri*. Ne vom opri stăruitor la *igienea*, cum și la *întărirea economică* a poporului. Vom ajuta menținerea frumoaselor *obiceiuri strămoșești*, luptînd în același timp pentru stîrpirea îndătinărilor păgubitoare, cum sînt: *năravul beuturii și scîrboasa fudolie*. Avem să ne ținem bine *împotriva minciunei*, stînd neclintii dinaintea greutăților, ce prevedem, că le vom întîmpina în calea adevărului. Vom da pept și cu nesocotința celor ce se opintesc să țină vremea în loc; vom împinge la răspîntii golătatea vremii de pîn' acum!

Sudiți ai propășirii în cultura mîntuitoare, conlucrătorii, cari iscălim articolele

acestei publicații, ne-am juruit toată ființa întru promovarea binelui și întărirea vieții obștești. Nădăjduim dar, că înmulțindu-ne și întărindu-ne, nu vom lăsa să străbată stînjinirea în rîndurile noastre, avînd la bază voința curată și binedezlușită de a ne face datoria față de poporul, din care am răsărit.

Ne închinăm talentului, înțelepciunii naturale și tuturor pornirilor bune. Vom proslăvi *munca și omenia*, dar vom controla cu osîrdie și vom împedec înălțarea celor ce trăesc cu minciuna.

Osîndim bifurcația, zămislită din rătăcirea înaintașilor noștri. Din filologia lor năvalnică s'a strecurat greșala gramaticală, ce ne răznește în „inteligentă“ și „popor“. Dece „inteligentă“ și „popor“? Duhul vremilor democratice, ce le trăim, nu recunoaște caste. În fermentația sa culturală și „poporul“ înțelege și cere dela prietini săi, fie duhovnici, fie lumeni, să-l scutiască de bîntuile vremilor, cum își scutește scoarța pămîntului mezul clocotitor, din care s'a format. Orcă întrelăsare li-se bagă de vină. Ear noi „progresiștii“, făcîndu-ne punte între cărturari și țărâtime, vom redacta „Progresul“ pe înțelesul tuturor. În acest punct se cuprinde și făgăduința noastră de a cultiva *frumoasa limbă românească*, ce a stat, din-

coaci de munți, atîta vreme cu aripile retezate de încăpățînarea filologilor noștri și a „intelligenții“, care nu știe „așa bine“ românește....

Dăm dar de știre și sătenilor deștepti din aceste ținuturi: cine are ceva de spus, să ne scrie fără sfială; ear noi dela oricare Romîn, vom publica, în forma obișnuită, ce vom găsi cu cale de a se da în vileag.

În chipul acesta credem noi a ne face datoria, ajutînd poporul să scape din robia întunerecului.

Eată rostul foilor „locale“, cum li-se zice p'aici. Prin puterea acestor pîrghii a ajuns Germania mare și în lipsa acestora își dau alte neamuri pe pripor la vale. „Progresul“ nostru, răsărit și el la periferii, pentru promovarea mai ales a intereselor noastre localnice, își razimă ivirea de voința lui Dumnezeu. Că-i: dacă Dumnezeu a rînduit mișcarea neînteruptă a întreg universului, omul, ca o mică părticică organică din univers, atunci sfințește voința lui Dumnezeu, cînd e și el în continuă lucrare. Înaintarea și rezultatul muncii, ce se depune pentru desăvirșirea omului, se zice progres. Deci progresul este lege dumnezească, în fața căreia ne închinăm și noi toate puterile și doririle noastre. Amin!

Gheorghe Jianu.

Foiță originală.

La botezul „Progresului“.

Te salut o rază vie,
Rază însuflețitoare,
Și doresc că a tă zare
Să 'ncălzască ca un soare!

Te salut cu bucurie
Ghiocel răzleț la fire,
Vestitor al primăverii,
Ne 'nchinăm l'a ta ivire.

Sfîcios călcat-ai pragul
Propășirii culturale;
Să-ți vedem cu ochii sporul,
Prorocit la 'naugurare . . .

Nălțător e al tău nume
La botez, ce l-ai primit;
Din „Progresul“ să răsără
Binele de toți dorit.

Să îndrepte la moravuri,
Ce-au pornit spre st'căciune
Și în inimi să treziască
Deapururi îndemnuri bune.

Să deștepte, să 'ntăriască,
Ca în veci să nu apună
Dragostea pentru dreptate
Și virtutea cea străbună!

Ion Bănățanu

Evoluția și creațiunea.

de
Dr. M. Vladimirescu.

Evoluție și creațiune! Două noțiuni adverse, ce își dau în capete. Tot astfel se eschid una pe alta și încheierile, teoriile și sistemele, ce se bazează pe aceste două noțiuni, adevărate pe plămuire și desfășurare naturală a lucrurilor.

În ziua de astăzi se resboesc două teorii. Una zice, că universul e făcut din nimic (creațiunea); alta susține și învață, că universul e o desfășurare lungă și neînteruptă a lucrurilor (evoluția). Vorba evoluție n'o întrebuițez în forma ei învechită, cum era folosită de Fabricius (Padua 1600) și de Marcello (Bologna 1687), cuoscută și sub numirea „preformație“, ce învață pe atunci, că în sămînța plantelor și în oul animalic se găsesc, nesfîrșit de mici și fine, toate părțile alcătuitoare. Teoria aceasta a fost resturnată de teoria „epigenesis“ a lui Friederic Wolf (1759). — Folosec dar cuvîntul evoluție pentru arătarea teoriilor susținute de științele naturale moderne spre

deosebire de tezele creaționale (alé religiei).

Între ciudățeniile veacului nostru se numără și contrastul, adevărat golătatea, abisul, ce s'a întins între aceste două teorii (între creațiune și evoluție).

Învățătura religiei se raportă la ființa superioară, care a făcut și susține toată lumea se provoacă la autoritatea divină și cere să fie primită necondiționat. Gîndirii libere, critice, nu-i îngăduie nici un teren, pentru că revelația divină nu suferă amestecul omului, nu permite contradicție. Științele naturale moderne nu se provocă la vr'o autoritate mai înaltă, nu cere absolută recunoaștere, îngăduie libertate deplină cugetării și criticii, ba uneori chiar provocă critică.

Învățăturile religiei le sprijină și susține statul, biserica și întreagă societatea. Științele naturale n'au și nici nu caută vr'un ajutor dela vr'o putere organizată; sînt fără orce pretenții, dar adevărurile lor își fac pîrte și înaintează cu putere elementară.

Nu țintesc să înaspresc și mai mult contrastele, dar nici nu urmăresc împăcarea acestor protivnici, ce ar și fi cevea cu neputință.

Nu vreau nici să atac nici să apăr; un singur scop îl am în vedere: descoperirea și cunoașterea adevărului vecinic!

Vestitul orator și rector universitar Emil Du Bois Reymond, în celebra sa vorbire, ce a ținut-o la 1880 într'o ședință, ținută de academia de știință din Berlin în cinstea lui Leibnitz, sub numirea de „Ignorabimus“ a ridicat șapte prob-

Progresul cultural

de
Dr. Gheorghe Crăiniceanu.

Progresul în cultură, în civilizațiune, are de scop noblețea (innobilirea) omului și perfecționarea societății omenești. În această luptă un popor ajunge atunci mai iute către virful piramidei, subjugând oarecumva pe celelalte popoare, când luptă pe cele mai variate terenuri intelectuale, artistice, industriale, sanitare etc. Este natural, ca primul printre aceste terenuri să fie cartea. Și proverbele zic: „Ai carte, ai parte“; „Știința e putere“; „Luminează-te și vei fi“ etc.

La acest scop contribuie în cea mai mare parte și ziaristica, și acest organ a fost bine proclamat de întemeietorii săi cu numele de „Progresul“, căci el este reprezentantul unui popor dornic de cultură, așezat în părțile de sud ale Banatului; în acele părți unde „Istrul cu Carpații dau mina ca frații“.

Cu această ocaziune se cuvine să aruncăm o privire și în istoricul preseii. Chinezii susțin și poate fi adevărat, că înainte cam cu 2000 de ani, ei ar fi avut ziaristica lor; dar cu privire la presa actuală a trebuit întâi să inventeze Gutenberg arta de a tipări, tipografia, ca să poată lua ființă.

Prin secolul al XVI. au apărut unele foii volante despre rezboae; iar mai târziu s'au scos și foii periodice sistematice. Noi ajungem până la începutul secolului trecut spre a putea avea și noi ziaristica noastră, pe care doctorul Molnar avea intențiunea a o începe deja în secolul penultim, dar n'a reușit; iar în acest ținut ajunserăm până la începutul actualului secol să avem și noi bucuria unei publicațiuni, ce cu toții o dorim, să nizuim, ca să trăiască și să se perfecționeze cât mai mult. Apoi tipografia „Progresul“ din Oravița să ajungă demnă surată a celei cu același nume din „Ploiești“.

(Va urma).

Surorilor Bănățence.

În singurătatea odăitei mele de aici, a pătruns azi o rază luminoasă, de mare bucurie. Să fiu avut putere, ași fi înbrițit întreg acest colț al Banatului.

Redactorul „Progresul“-ui mă avizează de apariția primului număr . . .

Aveam neapărată lipsă de o foaie locală a jurerului nostru, unde să ne dăm seama de păsurile noastre mărunte, din cari să pot forma și lucruri mari; unde să ne împărțim vederile în trebuințele noastre zilnice, unde să ne jeluim și să ne ridicăm glasul împotriva multelor neajunsuri culturale de-ale noastre.

leme ale lumii (die sieben Weltraetsel) ce erau pe atunci considerate parte de nerezolvibile, transcendentale, parte de rezolvibile. Științele naturale moderne de astăzi nu mai află ceva deosebit în acele probleme, și rezolvirea lor nu întâmpină nici o greutate.

Științele naturale nu se pun pe punctul de vedere al „ignorabimus“ (nicicând nu putem ști), ci al apodict. „ignoramus“ (încă nu știm)!

Cine nu se va fi gândit în viață, cine nu-și va fi pus vr'odată întrebările: Ce-i lumea? Ce-i omul? Ce-i viața? Cînd și cum s'a plămădit universul, omul, viața?

La aceste întrebări se silește a răspunde pe deoparte religia, pe de altăparte filosofia și științele naturale. Pe amîndouă aceste tărîmuri, cite forțe intelectuale s'au consumat! Remîne o glorie a omenirii munca stăruitoare, ce sa depus întru descoperirea adevărului vecinic! Și deși se pare o muncă de Sisifus nesfîrșitele rătăcirii, chiar și neizbutirele și toate încercările în această direcție, sînt destul de însemnate și de prețuit ca și însăși munca încoronată de succese.

Din rătăcirile alchimiei s'a dezvoltat chimia modernă, făcătoare de minuni.

Se poate că și eu sînt un asemenea alchimist; dar îmi rămîne rîngăerea, că rătăcirile și

Să pătrundă odată lumina din imediată apropiere, că multe rele, multe slăbiciuni sociale sînt de îndreptat între noi, — mai ales în ce privește creșterea și disciplina noastră propriu zisă. Această disciplinare își are cusurul, pro primo, în familie.

Am mai zis de altfel, și accentuez din nou, că mai ales noi femeile sîntem chemate să cultivăm și să dezvoltăm *sentimentul limbei materne*.

Dacă în familie, în casă, unde factorul intelectual este mai ales femeia, va fi ținut acest sentiment cu vigoare și pietate, — influența străină nu se va încuibă nicicînd. Pot veni cu duimul năpraznicile vremii, Românul va da pept cu toate greutatețile ce le întâmpină în viață.

Pînăcînd însă, mai ales la femeile noastre, va dura ideea, regretabilă din cale afară, că cultura înaltă rezidă în a ne schimonosi în limbi străine?

Și ce e și mai trist: cunosc dame romîne, cari nici nu vorbesc bine românește —, cedînd astfel străinismului. Să ne iubim și cultivăm cu sfîntenie limba strămoșilor.

Mame, creșteți și dezmerdați-vă copii în limba voastră. Istorosiți copiii fapte de glorie în românește; sădiți în ei evlavie față de memoria străbunilor, ca ajungînd odată mari, să fie conștii de chemarea lor de oameni buni și de omenie!

Societatea să o curățim de moravuri străine, neprielnice.

Să ne formăm o fortăreața a limbei, în care mai lezne ne putem cultiva mintea și sentimentele frumoase.

„Vorbiți scrieți“, și adaug eu, cetiți mereu românește. Nu vă cheltuiți banul, cu multă sudoare cîștigați, pe produse literare, de cari n'aveți folos.

Avem și noi har Domnului, literatura noastră sănătoasă; înlături cu pornografiile străine.

Să ne dăm seama și de datoria ce o avem față de scriitorii noștri.

Putem noi aștepta, ca talentele noastre să fie devotate numai condeiului, putînd astfel să producă lucruri bune și folositoare, dacă nu-î sprijinim îndeajuns?

Vezi bunăoară într'o casă ediții întregi din literați străini, Zola mai ales, apoi afectări d'alde Beniczkyne și abia unul sau două volume de autori de ai noștri.

Ei bine până cînd tot așa?

Al cui e păcatul acesta?

Al femeii!!

Bărbații noștri sînt mult mai ocupați cu grijile existenței, decît să poți pretinde, ca ei să exercieze un control strict în această direcție.

Memoria femeii romine e decît sublimă și așteptăm să și-o și îndepliniască.

Progres intențit să ne fie călăuză și a noastră a femeilor, cari pe lingă vatră hotărîm asupra sortii copiilor, nepoților și strănepoților noștri.

Fie dar binevenit și de bun augur îndemnul nobil al inițiatorilor, cari au pornit această viață nouă.

Doresc viață îndelungată foaiei noastre „Progresul“ și rod imbelșugat!

Băile Herculane, la 23. August 1907.

Margareta dr. Meșter.

potignelile mele vor netezi calea altora, cari bodicăe pe cărările adevărului. Mă razim pe judecata slobodă a altora, mai culti decît mine. Nu cer, Doamne ferește, sămi-se aprecieze și recunoască de bune părerile mele, dimpotrivă, în cele ce urmează, voi preda pe scurt, nu născociri de-ale mele, ci teorii strecurate și statorite de științele naturale moderne, pe cari eu, din a mea parte, le consider de neîndoelnice. Prin aceasta poatecă stîrnesc ambiția în alți chemați, cari vor fi în măsură să-și prezinte înaintea marelui public mai frumos, mai nimerit, roadele unor scrutări mai adînci, mai reușite. Căci adevărurile dezvoltate prin biruința științelor, nu se pot ține închise hermetice dinaintea publicului mare, ci au să fie îndeobște cunoscute. Adevărurile cunoscute și recunoscute, ce strălucesc ca lumina soarelui, numai minciuna și pseudo-adevărul le înconjură. Și în evangeliu să zice, că lumina nu să ține sub obo-roc; lăsați-o să-și reverse razele (Mat. 5. 15., Marcu 4. 21., Luca 8-16. 11, 33)!

Religiozitatea, morala popurului, nu trebuie temută de recunoașterea adevărurilor eterne, pentrucă orcare religie, căreia îi strică adevărurile, nu poate fi bună, nu poate fi traînicioasă.

(Va urma).

Veste bună.

Rar ne vine cite o veste bună. Doar zilele mari aduc cite-o rază de bucurie. Mai mult vești rele cobesc p'ntre noi. Deaceia ne bucurăm cînd avem norocul să auzim sau să putem spune și vr'o veste bună.

O veste bună vă spun eu acum.

Știe orcine, că bietul om e un călător pe lumea asta. Un călător care umblă și se mișcă, tot mereu până la groapă.

Cum vine omul pe lume, cum își deschide ochii, mai întii sloboade un plîns, un țipet, un vaet. E par'că un strigăt după ajutor!

Ajutor! par'că zice mica făptură. Și într'adevăr care dintre plîpîndeale ființe omenești ar putea izbui, crește și a se întări fără ajutor, fără îngrijire, fără sprijin?

Copilul numai cu ajutorul celor deaproape, a părinților și binevoitorilor poate crește și se poate face om. Până ajunge om de cită ajutorare are lipsă!

Lipsa de ajutor, de sprijin nu încetează însă nici după ce s'a făcut din copil om. Și ca om nu poate fi fără ajutor și fără sprijin.

Tatăl sau mama, fratele sau sora, rudenia sau prietenul, vecinul sau semenul, în cite împrejurări ale vieții nu-î tind mîna de ajutor, nu-î fac bine cînd cu una, cînd cu alta, omului, ca să poată mai cu ușurință, mai fără greutate, mai bine săvîrși cutare și cutare lucru; să poată suporta mai ușor sarcinele și greutatețile călătoriei acestei vieți.

Un sprijinitor tare, un ajutător bun, un prieten și binevoitor adevărat al omului, este în vremurile mai noi, o știm cu toții, și o foaie bună.

Pe citi nu-î ajută, pe citi nu-î sprijinește o gazetă bine redactată! Pe cel slab îl întărește în calea vieții. Celui scurt la vedere îi dă lumină. Pe cel fără învățătură îl învață. Celui ce știe multe, îi înmulțește cunoștințele. Laudă pe cel bun, pe cel drept și pe cel virtuos. Lovește pe cel viclean și păcătos. Îndeamnă pe om la lucruri frumoase și îl ferește de fapte urite. Împrăștie lumina și alungă întunericul. Dă la toți: tinărului și bătrînului, săracului și bogatului, sfat și ajutor, scut și sprijin, merinde pentru viață.

Cînd decî pentru întiaoră vă vine foaia aceasta, bucurați-vă, că un nou prieten ați cîștigat!

Pot eu decî să vă spun o veste mai bună, decît aducîndu-vă știrea, că în foaia aceasta veți avea un prietinbinevoitor, un sfătuitor și un împreună un luptător devotat pentru binele și fericirea voastră, iubiți frați romîni!

Vestea bună aceasta primiți-o și-o spuneți la toți, ca toți să se bucure și să o primiască cu drag!

Avram Corcea.

Aflînd despre apariția în Oravița a gazetei „Progresul“, mă bucur de această întreprindere culturală și Vă doresc succesul cel mai bun. Lășiăscă lumină și lege toate inimile românești.

Cu salutare frățească

Coriolan Brediceanu.

Festivitățile dela Oravița.

Neavînd la îndemină foaia, pe vremea sfințirii steagului coriștilor din Oravița, dăm și noi în cele următoare după „Foaia Diecezană“ raportul acelor sărbători frumoase.

Duminecă, la 29 Iulie (11 August) a. c. corul gr. or. din Oravița romînă și-a sfințit steagul „Reuniunii rom. de cîntări și cetire“.

Lume imenză. Era greu pămîntul de Romîni, chipeși și inteligenți, din întregă Valea Cărașului, unde, mai ales de o vreme încoace, se remarcă o pulsație culturală mai intențivă, decît pe alocurea.

Chorul Romînilor ortodocși din Oravița, decînd a fost înființat prin inimosul învățător Gheorghe Jianu, a trecut prin destule bătălii. Actualul său dirigent, inv. Carol Lazăr, își dă silința să-l menție în bună reputație. Sfințirea stindardului nou, splendidă cum a fost, îi servă ca o garnisire a istoricului cum și a nădăjdirilor zilei de mine.

Cele 11 choruri cari au venit și din depărțări (Deliblata, Petrovosele), au dat multă tărie festivalului. Neparticiparea Lugojenilor a fost mult regretată.

Actul sfințirii la săvârșit trimisul Conzistorului, părintele Andrei Ghidiu din Caransebeș, care vorbitor bun, cum este, a însușit de la roate atît choriștii, cît și întreaga asistență fără margini. Nu se poate descrie bucuria Orăvițenilor, că le-a făcut Dumnezeu parte să-și mai vadă odată pe păstorul lor de odinioară, slujind la altarul Domnului.

Nașa steagului, Elisabeta Nedici, soția proprietarului Iosif Nedici din Oravița rom, care în afară de găzduirea choriștilor și cumpărarea panglicei frumoase, cînd i-a venit rîndul să bată cuiul a dăruit împreună cu soțul ei 140 cor. cu deviza: *În numele Tatălui, ș'al Fiului, ș'al sfîntului Duh! În cinstea cîntăreților și intru mărirea neamului nostru...*

Frumoase devize s'au mai auzit și din partea celorlalți bătători de cui, corporațiuni și particulari, dela cari a încurs în total, la baterea cuielor frumușica sumă de vr'o 2000 cor. iar seara la grandiosul concert, la care au cîntat foarte bine toate choriștile, au încurs 1000 cor.

Și sumele aceste arată mulțimea prăznuitorilor.

Seara la concertul, ținut în spațioasa Grădină de tir, ți-se părea că ești într'un amfiteatru din vechime. Întreg localul sîmăna cumva cu Arenele din București. La concert n'au lipsit nici frunțașii, cari, scutiți sub pavăza adevărului „Errare humanum est”, n'au putut să participe „și” la banchet. Adevărat, că și era o căldură tropicală. După ce s'au mîntuit toate punctele din program, înainte de a se deșira chiagul auditorilor, iubitul deputat al Orăvițenilor, d-nul Coriolan Brediceanu, a pus coroana întregului festival. Pînă într'o alocuție entuziastă a ridicat farmecul festivităților. Glasul îi resuna puternic, încît ni-se părea, că rezbate pînă departe, către... Peșta.

Iată poate cea mai palidă zugrăvire a frumoaselor manifestări ale selectului popor sudbănănean, către care se îndreaptă mereu privirile neamului nostru însătoșat după propășire culturală, singură ducătoare la bine....

Invitare la Abonament.

Deschidem *Abonament* pentru revista noastră *Progresul*:

Pe un an 8 cor.

Pe 1/2 an 4 cor.

Pe aste 4 luni, pînă la anul nou, 3 cor. Pentru România și străinătate, pe an, 10 cor.

Cine nu ne retrămite numărul de probă, îl considerăm de abonat.

Abonamentul are a se plăti înainte. În scopul acesta, la numărul al doilea vom alătura mandate poștale pentru achitarea abonamentului. Din a noastră parte ne vom ni-zui a da ecvivalentul. Nădăjduim, că și publicul va aprecia greutățile, cu cari se scoate o foaie bună, pe care vom dezvolta-o în proporția sprijinului moral și material al cititorilor, care sprijin îl reclamăm cu toată nădejdea, ce ne-o inspiră iubirea de frate.

Cu toată stima

Administrația „Progresul”,
Oravița.

CRONICA.

Colaboratorul nostru, distinsul oculist, medic-majorul *Dr. Gheorghe Crăiniceanu*, a plecat Joi dimineața acasă la Ploiești.

D-na *Hermina Maniu* a dăruit și ast-an cărți și încălțăminte pentru copii săraci dela școala primară romină din localitate.

Z. Bârsan, cu trupa sa, a avut în Oravița în toate trei serile succese frumoase.

„Liedertafel”-ul din grădina de tir a Societății cîntăreților germani din localitate, la care au

cooperat și de-ai noștri, a plăcut multora bine. Membrul unei societăți de artiști din Viena, *Alexandru Pavlovič* („Paleris?”) a arătat o ciudățenie a artelor capricioase, prezîndu-se în cîntec, gesticulație și toaletă de dame, ceiace nu s'a mai pomenit p' aici în provincie. Duetul gingaș „Barcarolle” de Offenbach, d-șoarele *M. Paleta* (sopran) și *Adela Trăilă* (alt), bune cînterete, l-ar fi cîntat cu mult mai bine într'o sală închisă. Ansamblul choriștilor mieste „Seara” de Fr. Abt și „Visuri de copile” de Weinzierl a reușit.

Duminea trecută s'a făcut la biserică alegere de învățator pentru școala primară rom. din localitate. S'au prezintat doi recurenți: *Petru Buzera* învățatorul dela școala de aplicație a pedagogiului din Caransebeș și învățatorul *Lipovan* din Maciova, care nu și-a prezintat certificatele, din care cauză unii membri au cerut amînarea pe 8 zile a sinodului, spre a se cere, spre orientare, și acetele recurentului Lipovan. Neprimindu-se soluția aceasta, altcum destul de justă, o parte a membrilor sinodali s'au îndepărtat fără să voteze. Astfel învățatorul Lipovan, a primit 28 voturi, iar pe *Buzera* l-au votat numai 2 membri. Conzistorul va decide.

„Lupta” din Budapeșta a fost dusă în rățire de corespondentul său, care va fi avînd cauză să nu se arate cu numele în public.

În Forvizul Orăviții a murit de tifos bradvoinicul *Vasile Brata*.

Pentru înfrumusețarea orașului s'a înjghebat la „Coroana Ungariei” o masă, internațională, care se întrunește în fiecare cea dîntii Sîmbătă după ziua întii a lunii.

Se dă navală cu asfaltarea orașului. Dar în mina electrică? Apeductul?

La ruga de Sft. Marie a cîntat în biserică chorul „reorganizat” sub dirigența maestrului *I. Lang*.

La sfințirea Tipografiei „Progresul” părintele *Avram Corcea* din Coștei, într'o alocuție frumoasă, a pomenit faptul, că în Banat a lipsit pînă acum îndeletnicirea cultural-artistică.

La banca „Oraviciana” s'au votat bursele regulate pentru anul școlar viitor.

După atîta secetă înăbușitoare, s'a pus o ploaie recoroitoare în părțile Orăviții.

Atragem luarea-aminte asupra foiletonului științific al „Progresului” nostru.

Ca să dăm o cronică bogată, rugăm prietini „Progresului” să ne anunțe pe sc. pe cite o cartă poștală, toate știrile din partea locului.

La *Ciudanovița* s'a căsătorit fca preotului d'acolo, d-șoara *Lucreția Toader*, cu notarul din Vraniuț *Ernest Popovici*.

La „Sascana” urcarea capitalului social al băncii.

La banca „Sentinela” s'au încheiat subscripțiile de acții.

La *Cacova* a murit, în urma mizeriilor, studentul *Pavel Cîncă*.

A făcut bună impresie directoara Institutului de fete din Turnu-Severin, *Maria P. Marinescu*, venind cu daruri pentru biserică, la ruga dela Lugo.

Contabilul din *Bozovicî*, *Sabin Moata*, s'a logodit cu d-șoara *Hortenzia Micșă* din Oravița.

La *Bozovicî* alimentează procesomania Al-măjenilor deja patru advocați de altă lege: *Sucite vremuri*.

Un pian de vinzare. A se întreba la Administrația „Progresului”.

Adunarea „Astrei”, desp. Orăviții, ce se va ține de rîndul acesta la *Comoriște*, s'a aminat pentru 22. c. n.

În *Rucașdia* s'au regulat salariile învățătorilor conform legii celei noi. S'a publicat concurs și pentru al patrulea învățator. E cea dîntii comună rom. în țeară, care și cunoaște datoria față de școală.

La *Ticvaniu*: mare chorul vocal, cu nume bun, își serbează mînc, Duminecă, aniversarea de 25 ani.

În *Cidlovas montană* s'a pus temelia unei fundațiuni a învățătorilor d'acolo, în scopul ajutorării copiilor săraci, cari urmează la vr'o preparandie ori teologie ort. romînească. Nașul bisericii dela *Ruga* din ast-an, președintele comitetului parohial, *Mihai Munteanu*, a făcut la acest fond filantropic danie frumoasă de 50 coroane.

La *Cacova* banca „Plugarul” a hotărît și asigurarea vitelor. A se vedea anunțul cu lămuririle trebuitoare, pe pagină din urmă.

În Coștei un servitor a omorît un copil de șapte ani al gazdei, pînătrucă nu i-a dat la cerere nescar bani. Bestialitate.

La zidirea casei învățatorului din *Rucașdia*, *Emilian Novacovici*, 80 de săteni au ajutat „în cacă” cu carele la aducerea materialului. Frumos!

Știri felurite.

În *Suedia*, țara, care dă mai mult pe instrucția poporului, congresul muncitorilor, care numără 17.000 membri, a luat hotărîre, că la serbări și întruniri, să evite gustarea beuturilor spirituoase. În ziarul lor oficial, ce numără 50.000 abonați, nu se primesc reclame pentru beuturi alcoolice.

Editor-proprietar: Gheorghe Jianu.

Redactor responsabil: Alexandru Purgariu.

4846 sz. tkvi 1907.

Arverési hirdétményi kivonat.

Az oraviczabányai kir. járásbíróság, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Dr. Nedelcu János végrehajtónak Gyurasza sz. Sztójánovics Jula végrehajtást szenvedő elleni 79 kor. 30 fill. tőke követelés és jár. iránti végrehajtási ügyében az oraviczabányai kir. járásbíróság területén fekvő Krassova községi 167 sz. tjkvben 169 öi. 185, 762, 2070, 2797, 3114, 3313, 3967 hrsz. a. foglalt ingatlanokból Gyurasza Jula 1/8 rész jutalékára és az ehhez tartozó 1442 sz. tjkvbeli 2/2040 rész erdő jutalékára de az 1881. LX. t. cz. 156. §-a alapján az egész ingatlanokra 1272 kor. kiküldési áron, a + 2712 hrsz. a. foglalt ingatlanból Gyurasza Jula 1/8 rész jutalékára, de az 1881. LX. 156. §-a alapján az egész ingatlanokra 80 kor. kiküldési áron, a + 2741 hrsz. a. foglalt ingatlanból Gyurasza Jula 1/8 rész jutalékára, de az 1881. LX. t. cz. 156. §-a alapján az egész ingatlanokra 128 kor. kiküldési áron, a + 2744 hrsz. a. foglalt ingatlanból Gyurasza Jula 1/8 rész jutalékára, de az 1881. LX. t. cz. 156. §-a alapján az egész ingatlanra 144 korona kiküldési áron az árverés elrendelte és hogy fentebb. megjelölt ingatlan az 1907. évi szeptember hó 25. napján d. e. 10 órakor Krassova község házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kiküldési áron alul is el fognak adni.

Arverési szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%, vagyis, 127 kor. 20 fill., 8 kor., 12 kor. 80 fill., 14 korona 40 fillért készpénzben vagy az 1881. évi LX. t. cz. 156. §-ában jelzett árfolyammal szálított és az 1881. évi november hó 1-én 3333 sz. alatt kelt igazságügyi miniszter rendelet 8-ik 0-ában kijelölt óvadékképes papirban a kiküldött kezéhez bánatpénz gyanánt letenni, vagy annak a bíróságnál előleges elhelyezésről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Oraviczabányán a kir. járásbíróság mint tkvi hatóságul 1907. évi július hó 6 napján.

Schul, kir. aljbíró.

5693 sz. tkvi 1907.

Arverési hirdétményi kivonat.

Az oraviczabányai kir. járásbíróság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Dr. Ciga-

rean Livius mint néh. Gross Gyula esődtömög-gonduoka végrehajtónak kiskoru Panczer Rudolf es Olga végrehajtást szenvedők elleni 48 kor. 40 fill. tőke követelés és jár. iránti végrehajtási ügyben az oraviczabányai kir. járásbíróóság területén fekvő Csiklovabánya községi 866 sz. tjkvben 106 ösz. 1492 hrsz. a. foglalt kisk. Panczer Rudolf és Olga nevében irt egész belsőre a szab. osztr. magy. államvasutársaság javára feljegyzett tulajdoni vitásság fentartása mellett 2000 kor. kikiáltási áron az árverést elrendelte és hogy fentebb megjelölt ingatlan az **1907. évi október hó 16.** napján d. u. 3 órakor Csiklovabánya községhez tartozó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is el fognak adatni.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10% vagyis 200 koronát készpénzben vagy az 1881. évi LX. t. cz. 42 §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyi miniszter rendelet 8-ik §-ában kijelölt óvadékképes papirban a kiküldött kezéhez bánatpénz gyanánt letenni vagy annak a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt kiszolgáltatni.

Kelt Oraviczabányán a kir. járásbíróóság mint tlkvi hatóságnál 1907. évi július hó 31. napján.
Schul, kir. aljbíró.

4625 sz. tlkvi 1907.

Árverési hirdetményi kivonat.

Az oraviczabányai kir. járásbíróóság mint te-lekkönyvi hatóság az Oraviciana részvénytársaságnak végrehajtónak Vaka Iván végrehajtást szenvedett elleni 1900 kor. tőke követelése és jár. iránti végrehajtási ügyben az oraviczabányai kir. járásbíróóság területén fekvő Krassova községi 150 sz. tjkvben egyenlő arányban Vaka Iván és Mária nevében irt l. 152 öi. 167, 742, 1442, 1457, 2582, 3101 és 3301 hrsz. egész birtoktestre és az ide tartozó 2/2040 résznyi erdőilletményre 742 kor. kikiáltási áron, és a 7 2710 hrsz. részletre 153 kor. kikiáltási áron, b) továbbá a krassovai 320 számú tjkvben Vaka Iván nevében irt 323 öi. 353, 2069, 2082, 2899, 3715 és 4672 hrsz. a. foglalt összes ingatlanokra és 4/2040 résznyi erdőilletményre 722 kor. kikiáltási áron, c) a krassovai 738 sz. tjkvben ugyancsak Vaka Iván nevében irt 1458 hrsz. részletre 153 kor. kikiáltási áron, valamint: d) a nermetti

138 sz. tjkvben 873 hrsz. a. foglalt Vaka Iván nevében irt egész részletre 229 kor. kikiáltási áron, és végül: e) a nermetti 306 sz. tjkvben 891 hrsz. a. foglalt egyenlő arányban Vaka Iván és Pögsán Péter nevében irt egész részletre 153 kor. kikiáltási áron az árverést elrendelte azzal, hogy a fentebb megjelölt ingatlan az **1907. évi szeptember hó 17.** napjának d. e. 19 órája Krassova község házhoz és illetve a nermeti ingatlanokra vonatkozólag ugyanazon d. u. 3 órája Nermet község házához megartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is el fog adatni.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis kikerekítve 75 kor., 16 kor., 73 kor., 16 kor., 23 kor. és 16 kor. készpénzben vagy az 1881. évi LX. t. cz. 42 §-ában jelzett árfolyammal és az 1881. évi november hó 1-én 3333 sz. ig. min. rendelet 8 §-ában kijelölt óvadékképes papirban a kiküldött kezéhez bánatpénz gyanánt letenni, vagy annak a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átsegélyeztetni.

Kiadta az oraviczabányai kir. bíróság mint tlkvi hatóság, 1907 évi július hó 3-án.

Schul, kir. aljbíró.

Cel mai ieftin loc de cumpărat, engros și indetail.

Aviz!

Am onoare a înștiința mult stimății mei mușterii, că mi-am acvirat deja aproape toată marfa de toamnă, avind asortiment bogat în postavuri moderne pentru haine, cum și articole de confecție pentru dame, perdele, pinză, cămăși pentru domni, cravate, umbrele și totfelul de alte mărfuri, ce aparțin branșei mele.

Rugînd a mă onora cu comande din magazinul meu, dealfel bine cunoscut, semnez,

cu distinsă stimă

Rudolf Goldstein.

Cel mai ieftin loc de cumpărat, engros și indetail.

Covoare în toată marimea.

Prețuri fixe ieftin, solid și bun.

Am onoare a aduce la cunostință P. T. Public din Oravița și jur, că mi-am asortat abundant magazinul cu următoarele articole de cea mai bună calitate: Cămeși pentru domni, gulere, berțițe, bazmale, ciorapi, mănuși. Mare deposit în cămeșii-trico de earnă; papuci. Noutăți în broderii albe, festoane, pentru condur (Trousseau), pentru lucru de mină. Mătasă pentru brodat, bum-bacurii, fir de aur și argint veritabil.

Articole de toaletă, săpunuri, pudră, parfumuri, portmoneuri, redicule, tabachere, umbrele, ploere, corzeturi etc.

Asortiment bogat în cadouri de crăciun, cum și un bazar frumos asortat cu jucării, ce le voi comanda personal direct din Yiena.

Principiul meu este a oferi publicului numai articole fine, ce le aleg eu însumi la cele mai bune fabrici, din care cauză și sint în măsură a vinde ieftin.

Cu toată stima

Ivan Stoicovici.

Tipografia „PROGRESUL”

Avizăm publicul nostru din Valea Carășului și din toate părțile, că la

Tipografia „PROGRESUL” N. Boldurean

ORAVIȚA

arangeată modern cu mașini nouă și toate utensiliile nou-nouțe, ce a costat bani grei, se pot comanda, cu prețuri omeneste, tot felul de lucrări tipografice.

Afară de „Tipografia Diecezană” din Caransebeș, este singura tipografie rom. în Banat. Gîndindu-se la însemnătatea acestui factor cultural, **tot Românul are datorie a o sprijini.** Apelăm la bunul simț al fraților noștri de pretutindenii să grăbiască a propti cu toții gîndul bun, ce l-au avut întemeiatorii acestui stabiliment de arte grafice.

Anunț!

Sub conducerea direcțiunii institutului „Plugarul”, societate pe acții în Cacova, s'a înființat o însoțire ocazională reciprocă pentru asigurarea vitelor.

Membrii al acestei însoțiri, conform statutelor, poate fi orcare proprietar de vite.

Spre asigurare se primește deocamdată ca și tot soiul de animale cornute; mai tîrziu vor fi primite și animalele mai mici, oi, porci, etc. Scopul însoțirii este: ajutorarea reciprocă a membrilor între sine în caz de înbolnăvire, de nenorocire a vitelor. Despăgubire se dă și în caz de boală epidemică!

Contribuirea membrului e următoarea: a) Tacsă de înscriere, odată pentru totdeauna 3 coroane; din această sumă se plătesc timbrele, libelul de membru, tipărituri etc.

b) O cauțiune dela 1-5 cuote (cuota de 100 cor.) 5 cor.; dela 5 cuote în sus, după ficare cuotă 1%. Această sumă e proprietatea membrului respectiv, și în caz de repășire o capătă îndărăt, detragîndu-i-se suma de despăgubire pentru pagubele întimplite până aci. Ea servește ca vadiu, și totodată în ea se anticipează suma de despăgubire, avînd membri datorința de a o întregi din timp în timp la provocarea direcțiunii.

Toți membrii au pentru animale medicină, gratuită, cum și doctor veterinar, materie de oltoit și toate speșele obveninde sint pentru membrii gratuite.

Cacova, la 28. August 1907.

Direcțiunea „Plugarul.”

In Farmacia „Stul George”

a lui Iuliu Crăciun din Oravița,

se capătă:

100 Pilule pentru îngrășare 8 cor., o cutie cu 50 capsule contra scursurii, atit pentru bărbați, cit și pentru copii, 3 cor. Injecție, pentru bărbați, 1 sticlă 2 cor. 50 fil., 1/2 sticlă 1 cor. 50 fil., pentru femei o cutie 2 cor. 50 fil. Suc de ierburii încontra tusei, pentru copii, o sticlă 1 cor. 20 fil., pentru oameni mari 2 cor., pentru tusa măgărească, o sticlă 1 cor. 20 fil. Prafurii încontra urdinatului, 6 bucăți, 80 fil. Buezi încontra urdinatului pentru copii, o sticlă 70 fil., Buezi încontra vârsatului (vomatului), pentru copii, o sticlă, 70 fil. Prafurii încontra durerii de cap, o bucată 20 fil. Praf pentru îngrășarea vitelor 1/2 kg. 2 cor., 1 kg. 3 cor. 60 fil.

Alifie pentru obraz, ce curată în scurtă vreme toate jubrele și plezniturile feței, 1 borcan 1 cor. 70 fil. Cremă pentru obraz (neunsuroasă), de același efect cu alifia, 1 borcan 1 cor. Pudră de obraz, o cutie dela 20 fileri în sus.

Praf încontra betesugurilor la hoare, 1 pachet 60 fileri.

Leac încontra epilepsiei (boala rea), 1 sticlă 16 cor. jumătate de sticlă 8 coroane.